

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.193/2022/6.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. Dányi Szilárd ügyvéd (Cím9) által képviselt **Felperes neve** (Cím2) felperesnek – a Gaál és Gaál Ügyvédi Iroda (cím10) ügyintéző: dr. Gaál Márton ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (Cím1) alperes ellen kötbér iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 21.M.70.368/2021/21. számú ítélete ellen a felperes 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy a felperes a felmerült 360.000 (háromszázhatvanezer) forint eljárási illeték viselésére köteles.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, és az államnak külön felhívásra 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2022. május 12-én kelt 21.M.70.368/2021/21. számú ítéletével a felperes 6.000.000 forint kötbér megfizetése iránt indított keresetét elutasította. Kötelezte 600.000 forint + áfa perköltség megfizetésére az alperes javára, valamint külön felhívásra 11.690 forint fordítási díj és 360.000 eljárási illeték megfizetésére.

[2] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesi munkáltató 2019. június 06. napján kelt munkaszerződés alapján vezetőedzői munkakörben vezető állású

munkavállalóként foglalkoztatta az alperest. A munkaviszony időtartamát 2019. július 1-től 2020. június 30. napjáig terjedő határozott időtartamban határozták meg a felek. Az alperes havi alapbére 2.385.371 forint volt.

[3] A munkaszerződés VI. – a titoktartásról szóló – fejezetében a bizalmas információk körének meghatározásával előírta az alperes részére, hogy azokat sem közvetlenül, sem közvetve időbeli korlátozás nélkül nem hozhatja nyilvánosságra. Egyben rögzítette a titoktartási kötelezettség megszegésére a kártérítési felelősségét is a munkavállalónak. A felek a munkaszerződésben a jogvitájuk elbírálására a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi bíróság kizárólagos illetékességét kötötték ki.

[4] 2019. október 8. napján a felek közös megegyezéssel megszüntették a közöttük fennálló munkaviszonyt. A megállapodás 7. pontjában rögzítették, hogy jelen megállapodás megkötése után a munkavállaló nem tesz olyan nyilatkozatot, nem tanúsít olyan magatartást, amely a munkáltató vagy munkavállalója, tulajdonosa, tulajdonosi képviselője jóhírnévhez fűződő jogát sértené, illetve az az érintettre bármilyen módon dehonosztáló lenne, őt hátrányosan érintené. Ezen kötelezettség megszegése esetére a munkavállaló köteleességet vállalt a munkáltató felszólítása kézhezvételétől számított 8 napon belül 6.000.000 forintot megfizetni. A felek rögzítették továbbá, hogy a munkavállaló titoktartási kötelezettsége a munkaviszony megszűnésétől függetlenül is fennáll, és megszegése esetén köteles a munkáltatónak a felszólítás kézhezvételétől számított 8 napon belül 6.000.000 forintot megfizetni.

[5] A Megállapodás 9. pontja szerint a 8. pontban rögzített, a feleket terhelő titoktartási kötelezettség megszegése esetén a szerződésszegő fél köteles a másik félnek a felszólítás kézhezvételétől számított 8 napon belül 6.000.000 forintot megfizetni.

[6] Az alperes 2019. október 17-én a román televízió műsorában nyilatkozatot tett és - a beszerzett fordító iroda hivatalos fordításának tartalma szerint - a következő kijelentéseket tette: „helység1 volt egy mérkőzésünk az focicsapattal. A szünetben névnek adtam pár tanácsot... Hallottam, hogy valaki kiabál az öltözőben... azt hittem, hogy a játékosaim verekednek. Amikor visszamentem ott volt a csapat tulajdonosa, tanú2sal (helyesen: tanú2sal) vitatkozott, az egyik középcsatárral, akinek fel volt dagadva a bokája...” menjen középre, adjon és menjen”, mikor megfordultam, gondolhatod, azt mondtam neki „Te név1, többletet hoztál, némi plusz pénzt a fiúknak” tehát, egy szép gesztus...” ha nem, nagyon szépen kérlek, hagyd el az öltözőt, mivel itt rajtam, a játékosokon és a személyzetén kívül senkinek sincs mit keresnie a szünetben. Így... Rám nézett és ezt mondta nekem magyarul „Jó név2” ... és azóta közöttük és közöttük a kommunikáció csak e-mailen keresztül történt. Azt kérte, mondok egy példát ... hétfőn, a múlt heti jelentést kérte tőlem, az edzések programját, amit én egyébként is elküldtem általában. Természetes, nekem ez a természetes. Így... Az utolsó mérkőzésen, amikor azok 2-0-ra vezettek (a szerző megjegyzése – az ellenfél) ... tudtam, hogy mi fog történni, újból. Egy személyőrt tettem az ajtóhoz és azt mondtam neki, hogy „anyám a sírból” sem jön ide be, nyugodjon békébe. Nem engedtem bejönni (a szerző megjegyzése: a helység1 csapat tulajdonosát) és 9:30-kor, mentem

helység1 felé, volt két szabadnapom a válogatott mérkőzés miatt. Felhívott, hogy kedden keressem fel az irodájában. Tudtam, hogy mi fog következni. Így mentem el kedden az irodájába, ahol azt mondta „nézd mi ketten nem folytathatjuk!”.

[7] A Nyilatkozatot Magyarországon több magyar internetes hírportál is átvette: 2019. október 17-én a rangadó 24.hu., 2018. október 18-án a weboldal, ugyanezen napon az weboldal1, a weboldal2 és azokhoz a fórum szekciókban olvasói vélemények is megjelentek.

[8] A felperes a román televízió műsorában tett alperesi nyilatkozat miatt a munkaviszonyt közös megegyezéssel megszüntető megállapodás 7. pontjának megszegése miatt kötbér jogcímén keresettel élt az Érdi Járásbíróságon. Az ügy iratait az Érdi Járásbíróság áttette a Budapest Környéki Törvényszék Munkaügyi Kollégiumához a ügyszám számú végzésével. A felperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a ügyszám1 számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta azon indokolással, hogy a felek között fennállt munkaviszonyhoz kapcsolódik a per tárgya.

[9] Az elsőfokú bíróság a keresetet megalapozatlannak találta. Döntését a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:186. § (1) - (3) bekezdéseire, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 27. § (1) és (3) bekezdésére, 31. §-ára, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 215. § (1) bekezdés b) pontjára, 217. § (1) - (3) bekezdésére, és 237. § (3) bekezdés b) pontjára alapította.

[10] Mindenekelőtt az alperes által előterjesztett illetékességi kifogás alapján megállapította, hogy a munkaszerződésben tett illetékességi kikötés érvénytelennek minősült. Utalt a Kúria Mfv.X.10.308/2019. és Mfv.X.10.045/2020. számú döntéseire, illetve az Mt. 43. § (1) bekezdésére, miszerint a munkaügyi perek nem minősülnek vagyoni jogi pereknek, ezért illetékességi kikötésre nincs mód. Egyebekben rámutatott, hogy a bíróság hatásköréről a Budapest Környéki Törvényszék jogerős végzésében határozott.

[11] Rögzítette, hogy a felperes kereseti kérelmét a Megállapodás 7. pontjának megszegésére alapította és azt állította, hogy az alperes elsődlegesen a jóhírnevéhez fűződő jogait sértette becsületsértő kijelentéseivel, másodlagosan az alperes bizalmas információk nyilvánosságra hozatalával titoktartási kötelezettségét szegte meg. Rámutatott, hogy a megállapodás 7. pontja ugyan jogcímet nem nevesít, de tartalma alapján kötbérnek minősül és a felperes így módon határozta meg azt az elsődleges és a vagyilagosan előterjesztett másodlagos kereseti kérelme kapcsán is. A kereseti kérelmek jogcíme a perfelvétel lezárásakor és a többszöri keresetmódosítás követően is kötbérben került rögzítésre.

[12] Kifejtette, hogy az Mt. 31. §-a a munkaviszonyban nem, csak külön utalással a tanulmányi szerződés és a versenytilalmi megállapodás esetén teszi alkalmazhatóvá a kötbérre vonatkozó szabályok alkalmazását, így a jelen perrel érintett jogviszonyban az ilyen kikötés semmisnek minősül. Érvelése szerint a munkaviszonyban a kötbér alkalmazása annak rendeltetése okán nem lehetséges. Kötbérrel ugyanis a kötelezett meghatározott pénzösszeg megfizetésére kötelezi magát a szerződésből eredő kötelezettségek teljesítésének elmulasztása esetén, másfelől részben reparációt, egyfajta minimum kártérítést biztosít a másik fél számára, ezáltal szankcionálja a szerződésszegő fél magatartását. A kötbér ennél fogva inkább tekinthető tisztán büntető szankciónak, mely a szerződésszegéshez való felelősséghez pénzfizetési kötelezettséget kapcsol.

[13] Az elsőfokú bíróság az érdemi tárgyalási szakban észlelte a felek közt létrejött megállapodásban szereplő kikötés semmiségét, ennek megfelelően tájékoztatást adott a feleknek a 21.M.70.368/2021/18. számú végzésével arról, hogy a kereset és ellenkérelem változtatás alkalmazása merülhet fel. A felperes a felhívást 2022. április 12-én szabályszerűen átvette, keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmet nem terjesztett elő. Ezért a felperesi igényt kötbér jogcímén kellett elbírálnia, amely az érvénytelen kikötésen alapuló igény semmisnek minősül, így azzal összefüggésben jogszerűen perbeli követelés nem érvényesíthető, ezért a keresetet elutasította.

[14] Nem fogadta el a felperes 2022. május 12-i tárgyalás elhalasztására vonatkozó kérelmét, és a tárgyalást a Pp. 229. § (1) bekezdése alapján megtartotta. A Budapest Környéki Törvényszék épülethasználati, iratkezelési, ügyfélfogadási szabályzatának (BKT elnöke 2021. El. I. D. 6/15.) 11. § (2) bekezdése alapján nem engedélyezte a felperes képviselőjének tárgyaláson való részvételét. E körben rámutatott, hogy a felperes a 2022. május 12-i tárgyaláson sem szóban, sem írásban keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmet már jogszerűen nem terjeszthetett volna elő a Pp. 217. § (1) bekezdése alapján, így a felperes pervesztességét nem a 2022. május 12-én megtartott tárgyalás elmulasztása eredményezte.

[15] A már elrendelt bizonyítás lefolytatását mellőzte, mivel a jogvita szempontjából azok szükségtelemmé váltak.

[16] Rögzítette, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján az Itv. 40. § (2) bekezdése szerint számított illetéket a felperes már megfizette, így az ismételt megfizetésre nem kötelezhető. A pervesztés felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelt 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti perköltsége megfizetésére, a mérséklésnél figyelembe vett mérlegelési szempontokat rögzítve.

A felperes fellebbezése

[17] A felperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte, első és másodfokú perköltségének érvényesítése mellett.

[18] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértően téves anyagi pervezetést közölt a 21.M.70.368/2021/15. számú végzésével. Rámutatott, hogy a per tárgyát képező kötelezettségszegéshez kapcsolódó kötbérfizetési kötelezettség a Budapest Környéki Törvényszék ügyszám1 számú végzésének indokolása szerint munkajogi jogviszonyhoz kapcsolódik, amelyet a felek a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére tekintettel szabályoztak a megállapodásukban. Önmagában azonban ez a jelleg nem jelenti azt, hogy a megállapodás munkaviszonyra is vonatkozna, hiszen a felek a munkaviszony megszűnése utáni magatartási szabályokat rögzítettek és azok megsértése esetére kötötték ki a kötbért. Ezért tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a munkaviszony utáni jogviszonyt munkaviszonyként értékelte, és a kötbér kikötésére vonatkozó megállapodás semmisségére vonatkozó, az Mt. 31. §-ára és 27. § (1) bekezdésére alapított ítéleti érvelés is téves, így anyagi jogi felülbírálat indokolt.

[19] Hangsúlyozta, hogy ezen érvek miatt nem élt a keresetmódosítás lehetőségével. Kiemelte, hogy szerződésszegés esetére a szerződést szegő féllel szemben a kötbér vagy átalánykártérítés iránti igényérvényesítés lehetősége merülhet fel. Az elsőfokú bíróság abban a körben helyes következtetést vont le, hogy a jelen eljárás alapjául szolgáló megállapodásban a szerződésszegés esetére a felek ezt a következményt kötbérként határozták meg. Kártérítés megfizetésére csak a kár bekövetkezése esetén van mód, érvényesen előre meghatározott összegű kártérítés megfizetésének kikötése érvénytelen rendelkezés lett volna a szerződésben. E körben hivatkozott a Kúria BH2020.340. számú eseti döntésére.

[20] Az elsőfokú bíróság azzal, hogy téves anyagi pervezetés eredményeként téves döntésre jutott, jogszabálysértő módon mellőzte a szabályosan előterjesztett bizonyítási indítványai teljesítését. Ezzel megsértette a Pp. 276. §-ában rögzített kötelezettségeit és tévesen alkalmazta a Pp. 276. § (5) bekezdését. Ennek orvoslásaként a másodfokú bíróságnak a Pp. 384. § (2) bekezdés ab) pontja alapján a bizonyítási eljárás kiegészítésére jogoszerű lehetősége van, ennek hiányában a megismételt eljárásban indokolt a bizonyítási eljárás lefolytatása.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

[21] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

[22] Álláspontja szerint a felperes okfejtésével szemben a kereseti kérelem alapjaként hivatkozott, a munkaviszonyt közös megegyezéssel megszüntető megállapodás munkaviszonnyal kapcsolatos jogügyletnek tekintendő, így arra az Mt. tárgyi hatálya kiterjed. Szakmaiatlan és ésszerűtlen az a felperesi megközelítés, hogy a munkaviszony megszűnése utáni időszakra vonatkozó jogviszony nem bírhat munkajogi relevanciával.

[23] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az Mt. kizárólag két munkaviszonyhoz kapcsolódó egyéb megállapodás - versenytilalmi megállapodás és a tanulmányi szerződés – esetében teszi lehetővé a kötbér kikötését, kifejezetten megjelölve a Ptk. 6:186. - 6:189. §-ait. Hangsúlyozta, hogy az Mt. 31. §-ában a Ptk. ezen rendelkezéseire való utalás nem kapott helyet. Mindezekből az a következtetés vonható le – utalva a munkajogi szakirodalomra is –, hogy a munkaviszonnyal kapcsolatosan nem lehet jogszerű a kötbér kikötése. Emiatt semmis a felek megállapodásában rögzített olyan juttatás, amely tartalma szerint polgári jogi intézménynek, például a kötbérnek felel meg. A perbeli esetben a tényleges tartalma és a felperes által egyértelműen elismerten is kötbérnek minősült a megállapodásban rögzített kikötés, amelyre semmissége okán az érvénytelenség Mt. 27. §-ában foglalt rendelkezései az irányadóak.

[24] A fellebbezésében előadott másodlagos kérelem megalapozatlansága körében hangsúlyozta, hogy önmagában az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének alapjául nem szolgálhat, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével nem ért egyet.

[25] Mindezek alapján az elsőfokú bíróságnak a perbeli esetben a kötbér kikötés semmisségére vonatkozó anyagi pervezetése helytálló volt, és helyesen alkalmazta a Pp. 276. § (5) bekezdését is. A perbeli megállapodás 7. pontja szerinti tilalmazott alperesi magatartás körében a bizonyítási eljárás lefolytatása a semmisség okán okszerűtlen és a pertakarékosság eljárásjogi elvével ütköző lett volna. Egyebekben az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait, tény- és jogállításait változatlanul fenntartotta.

A másodfokú bíróság döntése

[26] A fellebbezés nem alapos.

[27] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és a jogszabályoknak megfelelő következtetések levonásával érdemben helyes döntést hozott a kereset elutasításával. Indokolásával a másodfokú bíróság teljeskörűen egyetértett, így a fellebbezés kapcsán az alábbiakat emeli ki.

[28] A felperes megalapozatlanul állította azt, hogy mivel munkaviszonyt megszüntető megállapodást érintett a perbeli igény, ezért arra nem a munkaviszonyra vonatkozó szabályok az irányadóak, hanem érvényesen a polgári jog rendelkezései alapján kötelezettségeket határozhattak meg szerződésszegés esetére.

[29] Az Mt. 285. § (1) bekezdése szerint a munkavállaló és a munkáltató a munkaviszonyból, vagy az Mt-ből származó igényét érvényesítheti bíróság előtt. A munkajogi igény érvényesítése feltételez egy a felek között fennálló, vagy korábban fennállott munkaviszonyt. A perbeli esetben a felek között nem vitatottan munkaviszony állt fenn és annak lezárásaként kötöttek a megszüntetésre vonatkozó kétoldalú megállapodást. A felperes keresetének ténybeli és jogi alapja az ebben a megállapodásban a munkaviszonyra tekintettel vállalt kötelezettség megszegése volt és az erre az esetre kikötött összeget kívánta érvényesíteni az alperessel szemben. A Budapest Környéki Törvényszék a ügyszám1 számú végzésében mindezek alapján megállapította, hogy a jelen per eldöntése munkaügyi perben eljáró bíróság hatáskörébe tartozik.

[30] Az Mt. 27. § (1) bekezdése rögzíti, hogy semmis az a megállapodás, amely munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik, munkaviszonyra vonatkozó szabály megkerülésével jött létre, vagy nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik. Erre az Mt. 27. § (3) bekezdése szerint az érdekelt határidő nélkül hivatkozhat, illetve a megállapodás semmisségét a bíróság hivatalból észleli.

[31] A felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelmét is a felek között fennálló munkaviszonyt közös megegyezéssel megszüntető megállapodásban rögzített jóhírnév sértés esetére, illetve a titoktartás megsértése esetére meghatározott pénzfizetési kötelezettségre alapította ezen követelés jogcímét a felperes kötbérként nevesítette keresetében és fellebbezésében is. Nyilatkozatát a bíróság nem értékelheti át. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a versenytilalmi megállapodás és a tanulmányi szerződés esetében az Mt. 228. § (6) bekezdésében és 229. § (8) bekezdésében biztosít lehetőséget a munkáltató és a munkavállaló számára, hogy a Ptk. 6:186 - 6:189. § szerint kötbért kössenek ki. Az Mt. 31. §-a sorolja fel a Ptk. azon rendelkezéseit, melyek irányadóak a munkaviszony esetében is, ezek között a Ptk. kötbérre vonatkozó rendelkezései nem szerepelnek. A felek által a munkaviszony megszüntetésekor megkötött megállapodásban kikötött kötbér így jogszabályba ütközik, érvénytelennek minősül, arra megalapozottan igényt a felperes nem alapíthatott, azt jogszerűen utasította el az elsőfokú bíróság.

[32] Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése helyes volt. Az Mt. 27. § (3) bekezdése értelmében a bíróság hivatalból is észlelheti a megállapodás semmisségét, az elsőfokú bíróság a per érdemi tárgyalási szakában ezt a felek tudomására hozta 15. sorszámú végzésével, és tájékoztatta a feleket a kereset, illetve ellenkérelem változtatás lehetőségéről. A felperes ezen eljárásjogi lehetőséggel nem élt a részére biztosított törvényi határidőn belül, az ezt követően benyújtott beadványában tartalma szerint úgy nyilatkozott, hogy a semmiségre vonatkozó elsőfokú bírósági állásponttal nem ért egyet. Figyelemmel arra, hogy a semmiség körében helytálló jogi álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság, így a felperesi vitatásnak, illetve a tárgyalás elmulasztásának sem volt relevanciája. Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság

arra is, hogy az esetleges keresetváltoztatásra egyébként is írásban lett volna lehetősége a felperesnek, amit azonban a törvényi határidőn belül nem tett meg.

[33] Az elsőfokú bíróság az érvénytelenség körében kifejtett helytálló álláspontjára figyelemmel helyesen mellőzte a bizonyítási indítványok teljesítését és azok elrendelése a másodfokú eljárásban sem vált indokolttá.

[34] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet felülbírálata során észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában ugyan rögzítette, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során leróta a perben felmerült illetéket, így annak ismételt megfizetésére a felperes nem kötelezhető [39], ennek ellenére az ítélet rendelkező része az eljárási illeték külön felhívásra történő megfizetését tartalmazza. Ezért a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (6) bekezdése alapján eljárva mellőzte az alperes elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezését és annak megfizetésére figyelemmel az illeték viselésére vonatkozó kötelezettséget állapított meg.

[35] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az eljárási illetékre vonatkozó rendelkezés pontosításával helybenhagyta.

Záró rendelkezések

[36] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárással felmerült költségeinek viselésére, ennek mértékéről a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdésére és 4/A. (1) bekezdésére figyelemmel határozott a másodfokú bíróság.

[37] A pervesztes felperest a fellebbezéssel érintett követelés összegére (6.000.000 forint) figyelemmel az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján számított fellebbezési eljárási illeték viselésére a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság.

[38] A másodfokú bíróság a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül határozott.

Budapest, 2022. október 25.

dr. Orosz Andrea s.k.

dr. Szalai Beatrix s.k.

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró